

Z działalności samorządu notarialnego

I. Uroczystości jubileuszowe z okazji X rocznicy reprivatyzacji notariatu polskiego

Samorząd notarialny sprawnie zorganizował uroczystości związane z X rocznicą reprivatyzacji notariatu polskiego. Odbyły się one we wszystkich izbach notarialnych, ale w różny sposób je obchodzono. Nadano im indywidualne formy organizacyjne, począwszy od konferencji i seminariów naukowych poświęconych historii, teorii i praktyce notarialnej oraz okazjonalnych publikacji podsumowujących dorobek izb notarialnych, a skończywszy na warsztatach dyskusyjnych czy imprezach kulturalnych. Dokonano starannego doboru tematów opracowań, których autorami są wybitni teoretycy prawa cywilnego oraz zasłużeni notariusze i sędziowie. Krajowa Rada Notarialna zorganizowała międzynarodową konferencję, przy liczonym udziale przedstawicieli notariatów europejskich i władz Międzynarodowej Unii Notariatu Łacińskiego, na czele z przewodniczącym **H. Fesslerem**. Uczestniczyli w niej również: Szef Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej **J. Szymanek-Deresz**, I Prezes Sądu Najwyższego **L. Gardocki**, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego **R. Hauser**, Prezes Naczelnej Rady Adwokackiej **S. Rymer** oraz Prezes Krajowej Izby Radców Prawnych **A. Kalwas**.

W większości uroczystości regionalnych uczestniczyli przedstawiciele samorządów terytorialnych i sądów apelacyjnych. W poszczególnych izbach notarialnych odbyły się one w następującym porządku chronologicznym:

1. W Poznaniu w dniach **14-17 lutego 2001 r.** – w Międzyzdrojach. Na akademii poświęconej tej rocznicy działalność izby notarialnej przedstawił prezes **T. Paetz**. W ramach dyskusji panelowej uczestnicy ocenili przebieg procesu reprzywatyzacyjnego oraz omówili aktualne problemy izby i notariatu. Ponadto odbyły się spotkania połączone z rekreacją i wypoczynkiem.

2. W Warszawie w dniach **19-22 kwietnia 2001 r.** – w sali kolumnowej Sejmu na temat: *10 lat Izby Notarialnej w Warszawie* i w sali konferencyjnej hotelu Sheraton na temat: *Rola notariusza w prawie spadkowym*. Uczestniczyli w niej Marszałek Sejmu RP **M. Płażyński**, prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie **H. Szachulowicz**. Wygłoszono referaty połączone z dyskusją na następujące tematy:

- a) *Zarys historii notariatu w Polsce (do 1992 r.)* – L. Zabielski,
 - b) *Przywrócenie wolnego notariatu w III Rzeczypospolitej Polskiej* – Z. Jabłoński,
 - c) *Wizerunek polskiego notariatu* – W. Żmudziński,
 - d) *Rola notariusza w wymiarze sprawiedliwości* – M. Manowska,
 - e) *Rejestr testamentów* – S. Jankiewicz,
 - f) *Testament działowy. Darowizna na wypadek śmierci* – M. Kłos,
 - g) *Poświadczenie dziedziczenia* – A. Sinkiewicz.
- Zorganizowano także liczne spotkania towarzyskie i kulturalne.

3. W Lublinie w dniach **15-17 czerwca 2001 r.** – w Zamku Lubelskim. Organizatorzy skoncentrowali się przede wszystkim na seminarium naukowym, w trakcie którego przedstawiono następujące opracowania:

- a) *Historia Izby Notarialnej w Lublinie* – J. Florkowski i J. Rzączyński,
- b) *O potrzebie zmian w prawie notarialnym* – E. Drozd,
- c) *Uchybienia formalne aktu notarialnego w świetle doświadczeń nadzoru samorządu notarialnego* – R. Greszta i A. Oleszko,
- d) *Działalność kancelarii notarialnej w postaci spółki partnerskiej* – J. Jacyszyn,
- e) *Etyczne podstawy notariatu* – M. Kuryłowicz,
- f) *Otwieranie aksjologii prawa cywilnego w sytuacji zmiany społecznej – polityka prawodawcza a praktyka orzecznicza* – L. Leszczyński,
- g) *Notariusz przez sądem* – A. Oleszko,

h) *Ochrona tajemnicy zawodowej notariusza w świetle ustawy o ochronie danych osobowych* – A. Redelbach,

i) *Pozycja notariusza w systemie organów ochrony prawnej* – Cz.W. Sałagierski,

j) *Zabezpieczenie praw i słusznych interesów stron oraz innych osób czynności notarialnej* – R. Sztyk,

k) *Kierunki aktualnego orzecznictwa NSA w sprawach o powołanie notariusza i wyznaczenie siedziby jego kancelarii* – W. Szwajdler,

l) *Charakter prawny samorządu notarialnego i jego kompetencje prawodawcze* – A. Wróbel.

Referaty zostały opublikowane w numerze 5(121) Rejenta z 2001 r.

4. We Wrocławiu w dniach 25-26 stycznia 2002 r. – seminarium pod tytułem: *X rocznica repywatyzacji notariatu polskiego na terenie Dolnego Śląska i Opolszczyzny*. Na seminarium wygłoszono następujące referaty:

a) Wykład inauguracyjny w auli Leopoldinum Uniwersytetu Wrocławskiego wygłosił J. Miodek, a poniższe wystąpienia miały miejsce w sali konferencyjnej ratusza miejskiego we Wrocławiu:

b) *Historia Izby Notarialnej we Wrocławiu* – A. Borzemski,

c) *Notariat polski po przystąpieniu do Unii Europejskiej* – M. Pazdan,

d) *Notariat polski na tle europejskim (historyczny z odniesieniem do współczesności)* – M. Kuryłowicz,

e) *Reforma obrotu nieruchomościami rolnymi na tle przepisów Unii* – A. Lichorowicz,

f) *Sytuacja notariatów europejskich* – W. Żmudziński,

g) *Orzecznictwo NSA w sprawach o powołanie notariusza* – W. Szwajdler,

h) *Stosowanie prawa w praktyce notarialnej* – A. Redelbach.

Uczestnicy spotkania wzięli także udział w koncercie muzyki kameralnej, który odbył się w auli Oratorium Marianum gmachu Uniwersytetu Wrocławskiego.

5. W Białymstoku w dniu 2 lutego 2002 r. – w siedzibie izby. Termin ten ma symboliczne znaczenie, ponieważ 10 lat temu notariusze byłych województw białostockiego i łomżyńskiego dołączyli do swoich koleżanek i kolegów z byłego województwa suwalskiego, którzy rozpoczęli działalność w dniu 2 stycznia 1992 r. W tym czasie zakończył się w całej apelacji

białostockiej etap uruchamiania kancelarii notarialnych działających na zasadzie ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie. W lipcu 2001 r. Izba Notarialna w Białymstoku powiększyła się o grono notariuszy, którzy przeszli z Izby Notarialnej w Warszawie. Dla uczczenia rocznicy reprivatyzacji notariatu zorganizowano także w dniach 5-8 września 2002 r. wycieczkę do Wilna, połączoną z konferencją szkoleniową.

Na jubileuszowym spotkaniu długoletnia prezes i wielce zasłużona dla izby notarialnej, a także były członek Krajowej Rady Notarialnej **K. Jerominek-Jankowska** w swoim wystąpieniu podkreśliła doniosłość i pozytywne znaczenie reprivatyzacji notariatu dla miejscowego środowiska notarialnego. Spotkanie miało kameralny charakter, zaś uczestnicy w swoich wypowiedziach przypomnieli o przebiegu procesu reprivatyzacyjnego i ogromnym znaczeniu tych przemian dla wolnego notariatu. W trakcie spotkania wyróżniono i złożono podziękowania notariuszom, którzy uczestniczą czynnie w pracach samorządu notarialnego. Spotkanie spełniło zamierzony cel integrujący notariuszy izby.

W uroczystości wzięł również udział prezes Sądu Apelacyjnego w Białymstoku **J.L. Dubij**.

6. W Rzeszowie w dniach **5-7 kwietnia 2002 r.** – w Łańcucie i Sinawie. Zorganizowano warsztaty dyskusyjne poprzedzone referatami wybitnych naukowców na temat: *Prawo, etyka, moralność*. Przedstawili je J. Woleński z Instytutu Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego i ks. S. Obirek z Kolegium Księży Jezuitów w Krakowie.

Uczestnicy spotkania wzięli udział w koncercie prowadzonym przez B. Kaczyńskiego, a ponadto zwiedzili Zamek w Łańcucie.

7. W Krakowie seminarium naukowe odbyło się w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego w czasie **od 17 do 19 maja 2002 r.** Uczestniczył w nim, między innymi, Wiceminister Sprawiedliwości **S. Królak**. Wygłoszono na nim następujące referaty:

- a) *Na X-lecie reprivatyzacji notariatu* – rektor UJ F. Ziejka,
- b) *O potrzebie budowy autorytetu zawodu notariusza. Kilka uwag z pozycji praktyka* – W. Knuplerz,
- c) *Zawody prawnicze w państwie prawa* – J. Woleński,
- d) *Konstytucyjne aspekty pozycji ustrojowej samorządu notarialnego* – M. Grzybowski,

e) *Z problematyki odpowiedzialności karnej notariusza za dokonywana czynność notarialną* – M. Rodzynkiewicz,

f) *Kształcenie aplikantów notarialnych jako zadanie samorządu* – J. Greguła i T. Kot.

Materiały z konferencji naukowej zostały przedstawione w odrębnym wydaniu książkowym pod tytułem: *Notariusz w polskim systemie prawa*. W części nieoficjalnej uczestnicy spotkania wzięli udział w wycieczkach krajoznawczych, a także w balu zorganizowanym z tej okazji.

8. W Katowicach w dniach **14-15 czerwca 2002 r.** – część oficjalna, składająca się z seminarium naukowego odbytego w sali konferencyjnej sejmiku województwa śląskiego, a także rekreacyjna połączona z koncertem w Parku Etnograficznym w Chorzowie. Na seminarium wygłoszono następujące referaty:

a) *Rola samorządu zawodowego w demokratycznym państwie prawnym – w X-lecie odrodzenia samorządu notarialnego w województwie śląskim* – M. Kulesza,

b) *Rys historyczny notariatu śląskiego* – J. Wojdyło,

c) *Prawo w kształtowaniu kultury współzycia i współdziałania* – Z. Ra-tajczak,

d) *Notariusz dziś i jutro* – M. Pazdan,

e) *Rola notariusza w dokumentowaniu czynności z zakresu prawa gospodarczego* – A. Witosz,

f) *Aspekty etyki w zawodzie notariusza* – Z. Tobor.

9. Izba Notarialna w Łodzi w inny sposób uczciła rocznicę reprzywatyzacji notariatu, wydając Łódzki Biuletyn Notarialny, w którym zamieszczono artykuł A. Jagodzińskiego i G. Błaszczyka na temat: *Zarys historii reprzywatyzacji notariatu polskiego. X-lecie Izby Łódzkiej. Wspomnienia. Fakty*. Biuletyn został rozprowadzony wśród notariuszy izby.

10. Izba Notarialna w Gdańsku opublikowała w Rejencie nr 1(117) ze stycznia 2001 r. artykuł A. Arczykowskiego na temat: *Izba Notarialna w Gdańsku – rys historyczny i dzień dzisiejszy*. Przedstawiono w nim w sposób syntetyczny historię powstania izby, jej owocną działalność organizacyjną i szkoleniową. Zwrócono uwagę na działalność charytatywną i socjalną. Poświęcono wiele uwagi siedzibie izby. Nabyto mianowicie gmach

stanowiący zabytek, odremontowano go olbrzymim wysiłkiem organizacyjnym i finansowym pod nadzorem konserwatora zabytków. Koszt remontu, adaptacji i modernizacji wyniósł łącznie ponad 3.000.000 złotych. Szczególnie wielkim zaangażowaniem wykazała się tu prezes **M. Wińska-Marchlewicz**. Powstała w ten sposób okazała siedziba izby spełniająca wszelkie wymogi niezbędne dla jej działalności.

Konferencja centralna odbyła się w Zakopanem w dniach **13-15 września 2001 r.** Wygłoszono na niej referaty:

a) *Notariat polski na tle notariatów europejskich – historia i współczesność* – A. Moreau, Prezes Międzynarodowego Instytutu Historii Notariatu (Francja),

b) *Aktualne problemy notariatu polskiego na tle międzynarodowego obrotu prawnego* – R. Szytk.

Program seminarium został podzielony na następujące bloki tematyczne:

I. *Notariusz w przyszłości* – któremu przewodniczyli J.P. Decorps (Francja) i Cz.W. Salagierski.

II. *Jak przygotować notariusza do epoki elektronicznej* – G. Rouzet (Francja) i J. Przetocki.

III. *Jak przygotować notariusza do mediacji* – E. Deckers (Belgia) i A. Redelbach.

IV. *Konieczność kształcenia ustawicznego* – pod przewodnictwem A. Heeringa (Holandia).

V. *Porównanie różnych systemów kształcenia* – pod przewodnictwem E. Deckersa (Belgia).

Szczegółowe sprawozdanie z przebiegu konferencji sporządził J. Jacyzyn. Zostało ono opublikowane w numerze 10(126) Rejenta z października 2001 r.

Na podstawie przebiegu wszystkich uroczystości rocznicowych wysnuć można generalny wniosek, że włożono olbrzymi wysiłek organizacyjny i merytoryczny w ich przygotowanie. Przedstawione na nich referaty prezentują wysoki poziom naukowy, stanowiąc trwałą i znaczący dorobek w zakresie teorii prawa i praktyki notarialnej. Większość z nich została opracowana przez wybitnych pracowników nauki stale współpracujących z samorządem notarialnym, w tym z Radą Programową Rejenta. W opraco-

waniach tych przedstawiono pozytywny i obiektywny wizerunek notariatu, nie zawsze tak postrzeganego w przekazach medialnych. Wskazano na konieczność zmian prawa o notariacie i wprowadzenia nowych form czynności notarialnych, jak np. mediacji czy testamentów działowych. Podkreślono zasługi grona notariuszy aktywnie i z samozaparciem uczestniczących w pracach przygotowawczych do reformy, a następnie przy reprivatyzacji notariatu.

To wszystko zobowiązuje do wydania okolicznościowej księgi zawierającej merytoryczne referaty i przedstawiającej w sposób syntetyczny okres reprivatyzacji polskiego notariatu, przytaczanej często jako wzór godny do naśladowania. Należałoby także wspomnieć o sukcesach w organizowaniu od podstaw siedzib poszczególnych organów samorządu notarialnego. Stworzono bowiem odpowiednie warunki do bieżącej pracy organizacyjnej i szkoleniowej. Wyposażono je w nowoczesne urządzenia i sprzęt elektroniczny, zaś biblioteki w bogaty księgozbiór naukowy (np. Katowice i Warszawa). Istnieje więc potrzeba utrwalenia tych wszystkich osiągnięć samorządu notarialnego i polskich notariuszy, którzy z dużym zaangażowaniem i znacznym nakładem własnych środków finansowych przyczynili się do prawidłowego i nowoczesnego funkcjonowania swoich kancelarii.

Romuald Szytk